

Јовица Тишма

ЦИЛЕ, РАЗМАЖЕНО ПИЛЕ

Илустровао
Александар Стојшић

Copyright © 2020, Јовица Тишма

Copyright © 2020, за ово издање ЛАГУНА

САДРЖАЈ

ЉУБИ ГА МАЈКА	9
КОМШИЈЕ	22
СЛАТКА ОСВЕТА	31
ЛОШЕ ДРУШТВО	36
ДРУГИ ЧАС	48
ТРЕЋИ ЧАС	57
МУКА	68
НАЈВАЖНИЈИ ЧАС	78
ПОКАЈАЊЕ	85
ЗА НЕКОГ ЈЕ БИО СРЕЋАН КРАЈ... 97	
НЕОБИЧНЕ РЕЧИ И ИЗРАЗИ . . .	101

**ЦИЛЕ,
РАЗМАЖЕНО
ПИЛЕ**

или

*Ко не мисли него срља,
обавезно и надрља*

ЉУБИ ГА МАЈКА

На почетку ове приче

сазнаћете како је Циле

постао размажено пиле.

Заувек ће се памтити дан када је у дом госпође Ковиљке и господина Петка стигла најлепша беба на свету: мекана, жута грудвица са малецним кљунићем, два црна радознала окца, нежним крилцима и немирним репићем... Мама и тата су свом синчићу одмах наденули лепо име Циле, јер су тако могли да му тепају Циле-Пиле!

– Волећемо га највише на свету! – рекла је мама Ковиљка, коју су сви звали Кока.

– Ма какви! – успротиви се господин Петко, ког су сви звали баш тако – Петко, јер

је био најпознатији петао у крају. – Волећемо га од земље до неба!

И стварно су га толико волели!

А то је Цилету било мало. Када је малчице порастао, питао је маму и тату шта је веће – ако га воле највише на свету, или ако га воле од земље до неба, или ако га обожавају.

– Ја мислим да је највеће ако те обожавамо – рекла је мама Кока.

– Е, онда хоћу то – одлучио је Циле.

– А, не! – умешао се и тата Петко. – Има веће и од тога. То је када те О-БО-ЖА-ВА-МО највише на свету!

– Е, онда нећу оно, него то – хитро је променио мишљење слатки синчић.

И од тада су га О-БО-ЖА-ВА-ЛИ. Највише на свету.

Док је био баш мало-мало пиленце, Цилета су, као и свако мало дете, мама и тата хранили. Проналазили су и доносили му мрвице које је он с уживањем кљуцкао. Чак и када је довољно порастао да може сам да једе, мама Кока и тата Петко више су волели да га они

хране. И то није било једино у чему су му угађали. Толико су га волели да су му испуњавали сваку жељу.

Били су родитељи какве би свако дете пожелело.

– Погледај, молим те! – чудио се тата Петко гледајући пачиће како се брчкају у бари. – Какви су то родитељи који тек тако пуштају децу у воду! Ко зна шта све може да им се деси! Мораћу да скренем пажњу комшији Паји. Школован човек, лекар, брине о свима, а за своју децу не мари.

– Нека свако ради како мисли да треба – додавала је мама Кока. – Ми нашег Цилета никада нећемо купати. Је л' да, љуби га мајка?

– Пију, пију, пију... – одговарао је Циле задовољан што га мама већ два сата чешка по леђима, а то је обожавао.

– А види ово, молим те! – настављао је да се чуди тата Петко гледајући прасиће како се ваљају у блати. – Какви су то родитељи који деци дозвољавају да се прљају! Мораћу да скренем пажњу комшији Ристи. Деца су му као свиње.

– А и од кога су могли нешто да науче кад им ни отац није бољи – додавала је мама

Кока. – Ми нашег Цилета нећемо пустити ни прстиће да испрља. Је л' да, љуби га мајка?

– Пију, пију... – одговарао је Циле окрећући се да га мама наредна два сата чешка по стомаку јер је и то обожавао.

– Ц, ц, ц! – није прекидао с чуђењем тата Петко гледајући ћуриће на буњишту. – Какви су то родитељи који децу пуштају да кљуцају шта стигну! Мораћу да скренем пажњу комшији Ћири да се то тако не ради.

– То нису наша посла – подсећала га је мама Кока. – Ми ћемо нашег Цилета увек да хранимо, да нам се дете не мучи. Је л' да, љуби га мајка?

Овај пут Циле ништа није одговорио јер се од чешкања увек успава.

А када је Циле довољно порастао да пође у школу, мама и тата су одлучили да је дошло време да научи сам да једе. То је било овако.

– Циле, Циле, моје слатко пиииилеее... Циле, Циленце, татино пиленцеее! – певушио је тата Петко док је излазио из куће.

– Пију, пију, пију... – упадао му је Циле у песму вукући се за њим.

– Рођена звезда! – одушевљавао се тата Петко, иако Циле осим тог *йију*, *йију* није знао ништа друго. – Када још мало порастеш, одвешћу те на телевизију да те чује цео свет...

– Пију, пију, пију... – настављао је осокољени малиша дерњавом свима да пробија уши.

– Да ли си гладан?

– Пију, пију, пију...

– То је одлично за почетак часа, љуби те тата. Дакле: Како се набавља ручак! Гледај, памти и учи!

То рече, па отрча до буњишта, мало проче- прка ногама и убрзо се врати с великом глистом у кљуну:

– Зини!

Циле зину, и таман да му тата спусти глисту у кљун – намршти се:

– Пију...? Шта је то?

– Па глиста!

– Фуј! Бљак! Фуј, фуј, фуј! Не пада ми на памет да једем глисте.

– Зашто? Види како је дебела и сочна.

– Кеееевоооо! – раздра се Циле колико га његово пилеће грло носи.

Истог трена уплахирана мама Ковиљка истрча из куће:

– Шта је било Циле, мамино пиле?

– Тале ме тера да једем глисте, а оне су бљак!

– Зашто га тераш?! – прасну накострешена мама Кока. – Видиш да дете неће глисте!

– Не може да неће. Како да порасте ако не једе месо?

– Неееећу да порааастееем! И неееећу глистееее! – настављао је Циле са драњем.

– Добро, љуби те мамица. Сада ћу ја да ти спремим нешто лепо.

– Прво отерај ћалета са том глистом!

– Чуо си дете! Ајде, иш! Иш! Иш!

Покуњен и постиђен, тата Петко пође ка буњишту, док му се она јадна глиста мигољила у кљуну. „Штета да се баци овакав залогачић!“, помисли он па је крадом, док га нико није гледао, прогута. А онда, да би одагнао кривицу што се гости док се његов синчић љути на њега, поче да гунђа:

– Скроз га је размазила! Скроз! Направиће ми од сина неку сека Персу. Дечаци

морају бити јаки. А како да буде јак ако не једе месо?

Ни гунђање, ни сластан залогај пре тога, нису му поправили расположење. Зато је ћутке наставио безвољно да чепрка.

– Узми, пиле мамино – нуткала је синчића мама Кока. – Кукуруз је диван, кљуцни. Од њега ћеш бити вееелики, велики!

– Рекао сам да нећу да будем велики! – дурио се Циле.

– Па ко те тера, пиле мамино? Не мораш. Онда једи да будеш јак.

– Нећу да будем јак! – наставио је Циле да се дури.

– Па не мораш! Једи да будеш леп.

– Нећу да будем леп! – није Циле одустајао од дурења.

– Онда једи да не будеш гладан.

– Е, то хоћу! – рече Циле, али тек што је кљуцнуо прво зрно кукуруза поче да кука. – Аааааа! Јаааао, јаааао! Ђааалеее!

Као да је само то чекао, тата Петко дојури:

– Шта је било, пиленце татино?

– Кева ме тера да једем кукуруз, а он је твррррд! – цмиздрио је. – Она хоће да положим кљуууун. Отерај је.

– Чула си дете! Ајде, иш! Иш! – потеря господин Петко очајну госпођу Ковиљку, па се сети: – Чекај! Дај ми тај кукуруз. Сад ће татица свом синчићу да направи нешто лепо.

Мама Кока, покуњена, оде на буњиште, а тата Петко утрчи у кућу из које се мало потом зачу неко пуккетање. Циле, намрштен и надурен, прво је само стајао и дурио се, а онда угледа један малецни камичак, намрши се и шутну га из све снаге.

– Јаааааа! Јаааааа! Мааааааа!

Као да је само то чекала, мама Кока дојури:

– Шта је било, пиленце мамино?

– Овај ме камен удааариооо... – кмечао је Циле показујући на каменчић. – Изударај га.

Истог трена мама Кока навали да кљуца и шутира недужно каменче:

– Ти ћеш мог синчића да удараш, битанго једна камена и глупа?! Ти!? Тучеш њега, малог и јадног, а? Е, па, сад види како је то кад тебе неко туче, безобразниче! Ево ти! Ево ти!

Утом и тата Петко изађе из куће носећи велику чинију, угледа разбеснелу маму Коку и, збуњен, стаде:

– Шта је то?

– Онај камен ме ударио па га сад мама
бије! – кезио се Циле коме је све то одједном
постало много смешно.

– Јееее ли? Држи! – процеди тата Петко,
спусти ону чинију пред Цилета, па се нако-
стреши тако страшно да су перца на врату
почела да му испадају од љутине. Потом
приђе задиханој мами Коки и рече: – Мрдни
се! – а онда приђе јадном камичку и мада га
овај никако није могао чути, издра се на њега:
– Мог! Сина! Нико! Не! Сме! Ни! Да! Пипне!
Знаааааш!?

После тог *знаааааш* тако га је жестоко
шутну да је јадничак одлетео чак у треће дво-
риште.

Задовољан и поносан, отресе крила и врати
се сину:

– Боли?

– Бооооооии... – цвилео је Циле.

– Онда узми ово! Да прође! – рече тата пру-
жајући му једну кокицу. – Зини!

Циле зину, али одмах потом затвори кљун
па сумњчаво упита:

– А шта је то?

– Кокице, љуби те тата!

– Фуј!

- Није фуј, него кокице. Оне су мљац!
- Нећу да једем кокошке!
- Нису то кокошке, него кокице. Оне се праве од кукуруза. Пробај.

Пошто им Циле очигледно није поверовао, тата Петко кокицу убади себи у кљун:

- Ммммм... Ево, видиш како тата једе.

– Па ти једеш и глисте, нећу. Нека проба
мама.

Мама Кока га хитро послуша:

– Ммммм... Браво тата. Ти правиш најбоље
кокице на свету! А сад ти, пиле мамино.

Циле узе једну кокицу, погледа је, потом
малчице отвори свој пилећи кљунић, при-
несе кокицу и... Ништа. Чека! Узбуђени роди-
тељи нису ни дисали ни трептали очекујући
да синчић коначно убаци кокицу у кљун.
Тата Петко од узбуђења умало није почео да
грицка канце на ногама.

– Ух! – лакнуло је мами и тати кад је кокица
коначно завршила и Цилетовом кљуну.

– Мммм... Ово је лепо!

– Па рекли смо да је лепо! – узврати мама
Кока.

– Само ме мрзи да жваћем.

– А ти гутај, пиленце татино!

– Ја ћу све сам да поједем, вама ништа не
дам! Не смете ниједну кокицу да ми пипнете.
Све је за мене! Јесте ли чули?! Све!

– Чули смо, пиле мамино. Само ти једи,
нећемо ни да их погледамо. Јелда, тата? – рече
пресрећна мама Кока, па цмокну синчића у
образ.

Он се намршти и, згађен, обриса мамин пољубац. Тата Петко га цмокну у други образ, а Циле се и њему намршти и, згађен, обриса и његов пољубац.

– А сад идите у кућу и пустите ме да једем
– нареди им Циле.

– Мој син! – рече разнежена мама Кока, обриса срећну сузицу која јој је кренула из левог ока, и уђе у кућу.

– Какав син? То је синчина! – рече поносни тата Петко и уђе за њом.

КОМШИЈЕ

*У овој причи Циле ће упознати
двојицу комшија, једног сасвим
безазленог са којим је могао
постати и другар само да је
био мало више фин, и другог
сасвим погрешног, који му
уопште није био потребан!*

Пошто је отерао маму и тату, Циле навали на кокице. Халапљиво их је кљуцкао кад с оближњег ораха долете врабац:

– Џив! Џив, џив! – рече он, а то на врапчјем језику значи: „Здраво! Дај ми мало!“

– Пију, пи! Пију, пи! – одговори му Циле, а то на пилећем језику значи: „Не дам! Губи се, ово је моје!“

– Цив, цив! Цив, цив! – није одустајао врабац, а то на његовом језику значи: „Види колико имаш, а ја целог дана нисам ништа јео!“

– Пи, пи, пи! Пију, пи! Пију, пи! – узврати Циле својим пилећим језиком што је значило: „Баш ме брига! Бриши одавде или ћу позвати мог тату! Он је много опасан!“

Али уместо тате, из оближње канте за ђубре долете једна стара ципела у тресну тик између њих. *Трес!*

Врабац, навикнут у свом врапчјем животу на свакојаке невоље, хитро одскочи у страну. Збуњени Циле, навикнут да га од сваке невоље спасавају мама и тата, није успео ни да мрдне. Просто се укочио од страха! Врабац је то искористио да зграби једну кокицу и прхне. Да није био уплашен, Циле би сигурно потрчао за њим. Овако је само гледао како његова кокица нестаје у крошњи ораха.

Убрзо за оном ципелом, из канте за ђубре излете пластична боца од сока – *Клонк!* – а за њом и згужвана лименка од пива – *Чванк!*

Циле помисли како је ово неки чудан свет у којем не лете само врапци него и ђубре, те да би спасао живу главу, ускочи у чинију с кокицама.

Истог трена из канте искочи мачор Гута.

Мама и тата су му причали о њему, али га је Циле сада први пут видео изблиза пошто Гута и јесте и није био њихов комшија.

За разлику од прасића, ћурића, јагањаца, гушчића, јарића, пачића, за разлику од телета и ждребета које је виђао сваког дана, Гуту је ретко виђао јер је у њихов крај долазио повремено. Циле је мислио да се плаши Дуње и Жарка, шашкасте деце госпође Рајке, која су лајала чак и на лептире и дубамаре. Али није то био разлог. Мама му је рекла да је Гута луталица и да нема свој дом. Све што има носи са собом у прљавој торби од које се никад не одваја. Дању углавном спава на неким скровитим, напуштеним местима, а ноћу се смуца као сви они сумњиви типови које тата Петко среће када иде на посао. А и кад га видиш онако олињалог и изгребаног, јасно је да не спада у поштен свет који ноћу спава. Зато је и било чудно да се појавио баш усред бела дана.

Како год било, ето њега! Искочио је из канте, олизао шапе, и... Подригнуо! Фуј! А онда је угледао Цилета шћућуреног у чинији, међу кокицама:

– Шта је? Шта гледаш? – брецну се. – Је л’ игра мачка?

– Не гледам – промуца Циле, и за сваки случај се још мало ушушка.

– Ма немој. А шта радиш?

– Једем.

– Стварно? – разнежи се одједном Гута, па настави мазним гласом. – А шта једеш? Можда неку сланиницу, а?

– Не...

– Рибу?

– Ц!

– Шта је ово? Неки квиз? Лепо те питам шта једеш! – поче Гута поново да се љути.

– Кокице.

– Кокице? – узврати опет оним мазним гласом.

– Аха... Много их волим. А ти?

– Да ли волим? Мене питаш да ли волим? Ја, дечко, волим и пачиће, и гушчиће, и ћуриће... И врапце! Волим и мишеве... – рече Гута, па се у два скока створи крај Цилета и искези своје оштре зубе – ... а кокице о-до-жа-вам!

– И мене мама и тата о-до-жа-ва-ју! – похвали се Циле, и пружи му једну кокицу. – Хоћеш мало?

– Нећу мало, хоћу све! Бриши! – зафркта Гута.

– Шта? – упита Циле.

– Шта „шта“? – збунио се Гута.

– Шта да бришем?

– Немој ништа да бришеш, него кидај!

– А шта?

– А шта „шта“?

– Па шта да кидам?

Гути се бркови накомрешише па зачкиљи једним оком:

– Мали, је л' ти то мене зафркаваш?

– Не, него си ти прво рекао...

– Знам ја шта сам рекао, клињо, али си ти, изгледа, неки глуп малац па не разумеш! Бриши! Кидај! Штурај! Хватај џаду! Бруси пете! Бегањац! Пали! Фурај! Тутањ! Магла! Шишај! КидаVELO! Тутавела! Нестани! Губи се! Иш, бре! Је л' ти сад јасно?

Не чекајући одговор, Гута ухвати Цилета за репић и фрљну га напоље.

Запрепашћени Циле није знао да ли да буде бесан или да плаче, а имао је разлога и за једно и за друго: могао је да буде бесан јер га је овај грудијан избацио из ЊЕГОВЕ чиније, а и плакало му се па би тата дошао да

среди силецију. Док је размишљао шта прво да уради, Гута је градио кокице и трпао их у уста. Кад више није било места ни за пола кокице, поче да жваће. Један жвак... Па још један... Па још један... А онда све испљуну:

– Пу! Пу! Шта је, бре, ово? Пу!

Гута више није био ни опасан, ни страшан. Био је смешан.

– Ки, ки, ки... – закикотао се Циле. – Па кокице.

– Какве, бре, кокице? Где су батачићи? Где су крила, шијице, тртице...?

– То нема.

– Нема... Видим да нема... Али... – процеди Гута леденим гласом, на лицу му се појави опаки осмех од ког се Цилету, од страха, свако перце подигло, и то не само на глави, па поче лагано да му се примиче. – Али имаш их ти!

Из Гутиних искежених уста поче да се цеди пљувачка. Циле није успео ни да се згади пред тим одвратним призором јер је био толико престрављен да није видео ни Гутину њушку, ни уши, ни очи, ни бркове, чак ни ту пљувачку већ само оштре зубе који су злокобно светлуцали и примицали све ближе... и ближе... и ближе...

И сигурно би се баш на овом месту прича о Цилету заувек завршила да се није појавила мама Ковиљка.

– Добар дан, комшија.

Гута се намах преобразио, и уместо да зграби Цилета, што је и намеравао, само га је малчице помиловао по глави, што му, док мама Кока није дошла, уопште није падало на памет:

– Добар дан, комшика. Ово је ваш мали?

Мама, којој је Гутина финоћа била много сумњива, приђе Цилету и загрли га:

– Мој! Мој Циле-Циленце, мамино пиленце! – рече и цмокну синчића.

– А, кееевооо... Па немој да ме цмачеш...
– побуни се он, па искочи из чиније и одмах обриса мамин цмок.

– Не воли да се љуби. А баш ми је слadak – рече мама и опет га цмокну.

– Уф! – дурио се Циле.

– Јесте... Сладак је... – разнежио се и Гута. –
Прави залогајчић.

– Како то мислите, комшија, „залогајчић“?
– уозбиљила се госпођа Ковиљка.

– Ма, не... Оваааај... Мислим... Колачић...
Баш је слadak... Као колачић!

Гутине похвале нису могле да је преваре:

– А шта ви овде радите?

– Ја? Ништа... Шетам... Онако, без везе...
Леп дан... Довиђења...

Као да је стварно кренуо у шетњу, Гута подиже реп, набаци своју штрокаву торбу на раме, окрете се и лагано, ногу пред ногу, оде.

Мама Кока и Циле испратили су га погледом, а када је изгледало да се довољно одмакао, мама погледа сина и поче озбиљним гласом:

– Добро ме слушај, Циле. Овај Гута, он ти је највећи мангуп у крају. Један обичан

лезилебовић, пропалица и преварант. Он само гледа како неке нешто да украде. Тај ти нема ни кућу, ни породицу! Иде куд хоће, ради шта хоће, спава где стигне, једе шта нађе или украде... Страшно! Њега, сине, увек да се клониш. Није он друштво за тебе. Да ли си ме разумео?

– Аха! – климну Циле главом, иако уопште није слушао мамино упозорење. Било му је много занимљивије да види куда је Мачор отишао, јер све што је она о Гути рекла њему је било баш кул: идеш куда хоћеш, радиш шта хоћеш, нико ти не говори шта смеш а шта не смеш, нико те не цмаче сваки час... Па то је једна дивота од живота, једна права авантура!

Мама, наравно, није имала појма какве се мисли мотају по глави њеног синчића, те зато рече:

– Паметно моје пиленце, љуби га мајка.

И стварно је хтела да га пољуби, али се Циле хитро измакао и шмугнуо у кућу. Она само уздахну, узе чинију са кокицама и оде за њим.

СЛАТКА ОСВЕТА

Мама Кока

није била довољно опрезна

јер се Гута притајило

иза ограда и чуо све што је о

њему рекла. То га је

баш разбеснело.

Зато ће у овој причи одлучити

да се освети.

– Глупа кокошка! – беснео је Гута, мада тихо, шапатам, јер није хтео да га неко чује, али је наставио да прича себи самом јер је много волео да слуша колико је паметан. – Ишао сам ја у школу, добио сам и две двојке, али сам на време схватио да је све то досадно и без

везе. У школи те терају да дубаш, да у главу трпаш нека знања која ти никада неће бити потребна! И док ти дубаш, живот пролази. Зато је Гута завршио животну школу коју она глупа кокошка, и онај њен уображени тупави муж, и оно њихово размажено дериште неће никада!

Када је коначно из себе избацио сав бес, одвукао се до амбара. То му је било омиљено место за размишљање и смишљање разних превара, јер у амбар одавно нико није долазио. Ушушкао се у старе, поцепане џакове решен да прво малчице одрема. Разбашкарио се, подметуо торбу под главу и зажмурио... Али сан никако да дође. Онда је покушао да броји пилиће: један, два, три, четири... Уместо да га то успава, почео је да му крчи стомак. Онда се окренуо на другу страну и стиснуо очи покушавајући да истера оне пилиће из главе... Али – ништа! Није помогло ни кад се испружио на стомак. Будан-буднијат, очи му оволике!

Пошто није могао да спава, одлучио је да мало пева. Устао је, узео тулуску од кукуруза да му буде ко бајаги микрофон, и запевао:

На улици ја сам завршио школе
и није ми важно да л' ме други воле!

Колико сам mudar сам се себи дивим,
наивчине варам и од тога живим.

Наивчина верује све што му се каже,
он је просто рођен да га неко лаже.

Довољне су само две-три слатке речи
да од среће одмах почне да се бечи.

Још ако му пошаљеш један осмех лажан,
он се одмах пувка и прави се важан.

Наивчини свакој бистра памет фали
јер капира споро, а брзо се пали.

Да верује лажима, вешто га убеди
и погрешним путем одмах га поведи.

Он је размаженко, воли да га хвалиш,
па то искористи, немој да га жалиш.

Зна се да наивчине на свету постоје,
да све што је њихово – лако буде твоје!

– Еј! Па ово уопште није лоше! Могао бих да размислим о музичкој каријери. Кад чујем ко све не пева... Ја бих био ултра-мега звезда! – дивио се Гута себи самом јер је мислио да је био једина публика.

Није приметио да је његов наступ са греде под самим кровом амбара гледао онај радо-знали врабац.

– Џииииив, џииииив, џииив... – зачу се његов смех.

Гута подиже главу и упиљи се у њега:

– Шта је? Шта гледаш? Је л' игра мачка?

– Џииииив, џииииив, џииив... – кидао се врабац од смеха.

– Хоћеш да ти дођем горе, а? – скочи Гута и накостреш се.

Врапцу је то било довољно да одмах прхне и побегне на сигурно.

– Не може мени нико да се смеје! А и она глупа кокошка тек има да ме запамти. Залу-дећу оног њеног клинца да неће знати где му је кљун, а где реп. Биће то слатка освета!

То рече, искочи из амбара и оде. А куда – то нико није знао.

Чак ни он.

ЛОШЕ ДРУШТВО

*Пошто нису били у претходној
причи, ни мама Ковиљка, ни
тата Петко, ни Циле-пиле нису
имали појма какав је паклени
план смислио Гута. Наставили
су свој живот онако како су хтели.
У ствари, онако како је Циле хтео.*

– Нећу, нећу, нећу, нећу, нећу! – чуло се из куће Цилетово драње.

Толико се гласно драо да су сви у дворишту занемели. Чак су и Дуња и Жарко престали да лају и ћутке отишли у школу.

А онда је надурени Циле изашао, залупио врата за собом, па као да ставља тачку на нећкање, треснуо ногом о земљу:

– И нећу!

Стао је насред дворишта, прекрстио крила преко груди, намрштио се и напућио кљун решен да то што неће – неће до краја живота!

Мало потом врата су се поново отворила. Тихо, на прстима, и носећи кесицу кокица, мама Кока му приђе и рече најнежније што је могла:

– Мораш, сине, у школу.

– Нећу – узвратио је Циле потврђујући своју одлуку још једном треснувши ногом.

Одмах потом, с Цилетовим школским ранцем на леђима, као подршка мами стигао је и тата Петко:

– Како нећеш? Мораш да идеш у школу... Да будеш паметан.

– Нећу да будем паметан.

– Мораш – покушавала је да га убеди мама.

– И тата је ишао у школу, и видиш како је паметан.

– Уф, баш! А зашто сам добио јединицу из математике? А? Зашто? Зато што ми је ћале погрешно решио све задатке. Ето! – галамио је слатки синчић.

Мами није преостало ништа друго осим да постиђеног тату прострели погледом, на шта овај поче да се правда:

– Па кад сам ја ишао у школу, то нисмо учили!

– Немој да изврдаваш. У праву је дете. Крив си! Због тебе је добио јединицу, пиле мамино.

Е, а сада тата Петко прострели погледом маму:

– Ма немој! А твој крилопис? Зашто је добио јединицу из лепог писања, а? Зато што је твој крилопис као ногопис! Не може дете да га прочита, љуби га тата.

– Јесте! – потврдио је Циле. – Ви сте криви.

– Јесмо, пиленце мамино. Поправићемо се, обећавам. Јелда, тата?

– Ја сам баш пошао да веждам математику.

– А ко ће да ми прочита лектиру? – додавао је малиша нову обавезу.

– Ја! – подиже мама Кока увис крило са два испружена пера. – Већ сам почела, после ћу да ти препричам. Хајде у школу.

С најслађим осмехом на лицу којим су покушавали да отерају нервозу, мама и тата су чекали Цилетов одговор. Он их је прво малчице, испод ока меркао, па рече:

– Добро! Хоћу, али да ми купите мобилни!

– Још си мали, шта ће ти? – покушао је тата да га одговори, али се Циле није дао:

– Па, сви имају! Сви! Чак и она ћуркица има мобилни, само ја немам.

– Сутра да му купиш мобилни – наредни мама Кока. – Нећу да ми дете буде најгоре у школи, љуби га мајка.

– Али да буде најскупљи – извољевао је Циле.

– За мог сина само најскупљи... – рече тата Петко. – Хајде сад у школу...

– Па тамо је таааакоооо досадно...

– Знам – повлађивао му је тата – и мени је било досадно, ни ја нисам волео да идем, али сам морао. Хајде, сине, молим те!

– Уф! И ви сте досадни! – уфну Циле и најзад пође.

Била је то необична колона: на челу је, као предводник, ишао Циле – набио крила у џепове, иде и звиждуће; за њим тата са школским ранцем на леђима; на крају и мама с кесом кокица. Када су стигли до капије, тата премести ранац на Цилетова леђа, а мама му тутну ужину и подметну образ:

– Један пољубац за мамицу.

– Ма, бежи, кево, нећу да се цмачем!

– А један за татицу? – нудио је господин Петко свој образ.

Као да тата не постоји, Циле само прође и погрбљен под тешким ранцем, настави пут. Мама и тата су махали његовим леђима све док није замакао иза свињца, а онда и они кренуше кући:

– У праву је дете, тежак је ранац. Не знам само шта ће им толике књиге!

– Само муче децу, љуби га мајка!

– Хоћеш ли да мало прочепркамо по дво-ришту, можда има нешто да се кључне? – предложио је господин Петко.

– А математика? А лектира? – узврати госпођа Ковиљка улазећи у кућу. – Прво да завршимо домаћи затак, а после можемо да идемо у провод.

Нико није имао појма да из крошње ораха све то посматрају два злокобна мачја ока.

Чим су ови ушли у кућу а Циле замакао, Гута се сјури, и скровитим стазама, да га нико не види, одјури до старог, напуштеног бунара. То место је изабрао да направи заседу.

Циле, наравно, није имао појма шта му се спрема. Погрбљен под тежином ранца, звиждукао је, зверео лево-десно и вукао ноге најспорије што може само да би што касније стигао у школу.

Крај бунара угледа Гуту. Разбашкарио се, торбу подметнуо под главу, грицка сламчицу и ужива.

– Куда, дечко?

– А? – уместо одговора рече Циле.

– Питам, куда си пошао?

– Зини да ти кажем – одбруси му овај јер је још увек био љут.

– У, ал’ си ти неки опасан клинац... Да видимо шта имаш у том ранцу – скочи Гута, зграби му ранац и поче да претура по њему. – Јаоооо... Па ти идеш у школу? Штребер...

– Па, кад морам.

– Е? Ко то каже? – рече Гута враћајући му раскупусани ранац.

– Ђале и кева, ко би други...

– Па кад си глуп... Зашто они морају да знају да ли идеш или не идеш? Ко њих шиша!

– Како то мислиш?

– Стварно си глуп, мали – искези се Гута и поново се извали на траву. – А то ти је од школе. Да идеш у моју школу, не био био тако глуп.

– А ти си, као, неки учитељ? – био је неповерљив Циле.

– Не. Ја сам професор! У ствари, ја сам доктор цабалебарошких наука! Уместо дубања

математике и других глупости, у мојој школи се учи како се ужива у животу.

Пошто Цилету никад није било доста уживања, ово што је чуо звучало му је баш кул:

– Стварно?

– Стварно!

– Хоћеш ли и мене да научиш?

– Еее, не може то тако, малиша. А ја не примам сваког. За моју школу мораш да будеш посебно надурен... хоћу рећи – надарен! Ја примам само талентовану децу.

– Ја сам талентован. Мој тата каже да супер певам. Хоћеш да чујеш?

– Нећу! – прекину га Гута. – А и немам времена. А сад бриши, морам да размишљам.

– Молим те, молим те... – наваљивао је Циле као и увек када жели да нешто буде по његовом, само што је сада морао да моли. – Научи ме, кад те молим. Ево, даћу ти... Даћу ти моју ужину.

Гута зграби пружену кесу и халапљиво поче да трпа кокице, али их одмах и испљуну:

– Пфуј! Пу! Пфуј! Малиша, ти ме вређаш! Имаш ли ти нешто нормално, неку кобасицу, неку пљескавицу...?

Циле је опет хтео да се насмеје кад је видео како Гута пљује кокице, али је одустао јер тако

– Видим.

– То је моја викендица. А видиш ли ону шерпу поред кућице?

– Видим.

– Одлично! То је мој ручак. Иди и донеси ми га док се ја припремим за први час.

– Одмах! – ускликну Циле и одјури.

– Мали је глуп к’о будак! – процеди Гута кроз кез.

Убрзо се зачуло бесно лајање, а мало потом, вукући олупану шерпу, дојури Циле, и задихан и преплашен:

– Е... Е... Ево!

Гута зграби шерпу и халапљиво поче да једе:

– Ммммххх... Ово је одлично... Фљљљљ... Мртав сам гладан... Мммммхххх... – чуло се између мљацкања и жвакања.

– А шта... шта онај пас ради у твојој викендици? – упита Циле покушавајући још увек да дође до даха.

– Чува је... Шта глупо куче може да ради него нешто да чува?

– Мени је изгледало да су то његова кућа и његов ручак.

– Не веруј свему што видиш, дете. Очи варају – рече Гута завршавајући са јелом.

Пошто му празна шерпа више није била потребна, баца је преко рамена у бунар. Потом олиза шапе па их још малчице обриса о стомак, и онда – подригну! Фуј! Циле је хтео да се намршти на ову гадост, али је помислио да тако не би одобровољио учитеља. Зато се крадом згадио, али у себи, да овај не види.

– Таааакооо! – блажено се искезио мачор.
– Е, сад час може да почне. Да запалимо по једну.

Гута узе цигарету, запали је, повуче димчину, па цигарету гурну Цилету у кљун!

– Афи, фа не пуфим! – мумлао је овај.

– Види се да си глуп, малиша. Пушење је прво што мораш да научиш.

– Кхааа, кхааа... – гушио се Циле. – Ово је... Кхааа, кхааа... Љуто... Кхааа... И горко... Кхааа... Кхааа... И врти ми се у глави.

Гута узео цигарету назад, повуче још један дим, и рече:

– Ето! Већ си нешто научио. Први час је готов. Ако хоћеш да наставимо, сутра ми донеси нешто лепо. Свака школа мора да се плати, клинац! А сад правац кући!

Циле се тетурео према кући. Скоро да није ни видео куда иде јер су му очи биле пуне суза. Сваки час их је трљао не би ли некако истерао љути дим од цигарете, који га је још увек штипао. За разлику од њега, Гута је, разбашкарен и са торбом под главом, очигледно уживао. Пушио је, и, загладан у облаке дима над главом, размишљао:

– Ала је глууууп! Ем је глуп, ем је размажен... Обожавам га!

ДРУГИ ЧАС

*После овог Гутиног часа, Циле није
имао времена ништа паметно да
научи јер га је код куће дочекао обећани
поклон – нов-новцијат мобилни телефон!
Одмах га је зграбио и почео да куцка по
њему. Није га испуштао чак ни кад је
заспао, а било је то дубоко у ноћ.
Када су га пробудили за школу, одмах је
наставио са куцкањем.*

– Што сте досадни... – гунђао је Циле док је
излазио из куће загладан у телефон.

Мама и Тата су скакутали за њим:

– Извини, сине... Али не можеш у школу
без књига... – нежно га је подсећао тата ста-
вљајући му ранац на леђа.

– Ни без ужине! – нуткала га је мама кокицама. – Узми!

– Нећу! – одбруси јој мезимац не дижући поглед с телефона.

– Кокице, сине... Тата их је јутрос пекао.

– Ма, нећу!

– Па мораш нешто да једеш, пиле мамино... Узми...

На тренутак, али баш само на тренутак, Циле прекину куцкање и бесно је погледа:

– Видиш да су ми крила заузета, како да узмем? Ногом?! – раздра се, настављајући и куцкање и љутњу. – И стално ми дајете те глупе кокице! Смучиле су ми се! Хоћу кобасице, саламу, сланиницу...

– Па ти то не волиш да једеш! – рече госпођа Ковиљка, толико збуњена да се просто избечила на сина.

– Е, па сад волим!

– Остави дете на миру – умешао се господин Петко пружајући му новчић. – Ево, нека купи нешто успут.

Не гледајући их, Циле зграби новац. Надајући се да су га одобровољили, мама и тата се сагнуше намештајући образе:

– А сад пољубац! – рекоше углас.

Циле их није ни погледао. Загледан у телефон само прође поред њих и оде у школу.

Бар су мама и тата тако мислили.

– Мој син! – рече поносно господин Петко и пође у кућу.

– Мој син! – додаде разнежена госпођа Ковиљка, обриса срећну сузицу из левог ока, и оде за њим.

Крај бунара, разбашкарен, са торбом под главом и травчицом у зубима, дремкао је Гута. Уживање у ленчарењу није могао да му поквари чак ни онај врабац који је галамио у крошњи оближње брезе. Ућутао се тек када је наишао Циле, али није одлетео. Желео је да види шта ће се десити, мада је претпостављао да то неће бити ништа добро.

Занесенен куцкањем по телефону, Циле није ни приметио кад је стигао:

– Види! Најновији модел – једва је дочекао да се похвали својим телефоном.

Гута зачкиљи једним оком и процеди:

– Ђубре! – и настави да дремка.

– Тата је тражио најскупљи – није се дао Циле.

Гута поново зачкиљи, па ћутке испружи шапу. Циле га погледа, а пошто овај није ништа рекао, нерадо му даде телефон.

Гута, намрштен, погледа телефон спреда, па отпозади, куцну га, промућка, чачну га малчице канцом и без иједне речи баци крај себе.

– Еееееј! – запрепастио се Циле. – То је мој телефон!

– То је обично ђудре, клинац. Ђале те је испалио. Ово је ноћас изашло из моде.

– Није, то је најновији модел. И најскупљи, врати ми.

Гута, згађен, дохвати телефон са два прста и пружи му га:

– Ево ти кад кукаш! – рече и врати се свом дремкању.

Циле зграби телефон и одмах поче да проверава да ли је све у реду, и када се увери да јесте, рече:

– Уф! Добро је... Ради... – лакнуло му је. – Ја сам дошао на час.

Не отварајући очи, Гута процеди:

– Шетај, малац!

Циле му брзо пружи новчић који је добио да купи ужину:

– Донео сам новац!

„Новац!“, помисли Гута. Та му је реч толико била драга, скоро да му је звецкала у ушима. А то је већ био добар разлог да одустане од дремке. Зграбио је пружени новчић, задовољно се искезио, али се одмах потом уозбиљио, као да је био чак и мало љут.

– Донео си новац? Па, шта!

– Паааа... Рекао си да се свака школа плаћа!

– А ти мислиш да можеш мене да купиш?

– Неее... Него да платим школу!

Гута му, увређен, баца новчић пред ноге:

– Клињо, Гуту не можеш да купиш ни сувим златом! Ти си превише глуп да би био паметан! Безнадежан случај! Обичан губитник! Шоња и шмокљан, то си ти! А то ће ти рећи и сви у школи када им покажеш тај буђави телефон. Продужи даље.

– Али тата је рекао да је најновији...

Гута се правио да га не слуша. Пуштао га је да се сам запетљава у мрежи лажи коју је око њега исплео. Као да га уопште није брига, вратио се свом дремкању.

– И најскупљи! – није одустајао Циле, мада су Гутине речи као неки црвић почеле да му бушкају кроз главу. Гледао је телефон и некако... Па стварно... Баш и није изгледао

тако страва као кад га је добио! Није изгледао ни тако нов и уопште није личио на најскупљи како му је тата рекао, мада Циле није имао појма како најскупљи телефон изгледа.

Гута је чкиљио кроз трепавице. Уживао је у мукама које су спопале Цилета. Његов опаки план се развијао баш онако како је желео, чак и боље од тога. Ћутао је, ћутао, ћутао, ћутао, а онда озбиљним гласом како и приличи једном мудрому учитељу, рекао:

– Клињо, родитељи стално лажу своју децу, а ти то још ниси укапирао.

– Али... – хтео је Циле нешто да каже, само није знао шта.

– А када се у школи појавиш с том крнтијом, сви ће ти се смејати.

Циле је био очајан! До пре само неколико тренутака био је поносан на свој телефон. Једва је чекао да га свима покаже, и унапред се радовао како ће му завидети и бити љубоморни, а види сад! Преварили су га! Сви су га преварили! И мама и тата! Само је овај добри Гута био искрен према њему.

Пошто није знао да ли да буде љут или тужан, само је спустио рамена покушавајући да не пусти сузу иако му се баш-баш плакало:

– Па шта сада да радим?

– Зна се где је ђубрету место! – показа му Гута шапом преко рамена.

Ако малопре није знао да ли да буде љут или тужан, сада му је постало јасно. Бесно је завитлао телефон и бацио га најдаље што може.

– Таааако је, малиша! Браво! – одобравао му је Гута тапшањем. – Почео си да мислиш својом главом. А сад, бриши кући...

– А час? – упита Циле.

– А шта је ово било, а? Управо си научио да родитељима никада не треба да верујеш. Никада! Они су деци највећи непријатељи! А сад, пошто си постао још мало паметнији него кад си дошао, иди кући. Овај час нећу да ти наплатим, али ми сутра донеси нешто што заиста вреди. Ајде! Бриши!

Љутња, разочарање, туга, бес... Све се то мотало по Цилетовој глави. Још једном је погледао у оном правцу где је бацио телефон, чак је пожелео да га ипак узме, али је помислио да се то његовом учитељу неће свидети и да га никада више неће учити свим овим мудростима, те је погнуте главе кренуо кући.

– Малац! – добаци му Гута. – О овоме никоме ни речи! Памет у главу. Што родитељи мање знају, то је боље за тебе.

Циле климну главом и настави пут.

А чим је довољно замакао, Гута скочи, узе прво онај новчић, а после и телефон, убади га у торбу и рече себи самом:

– Ово може лепо да се прода... – па погледа куд је Циле отишао. – А мали је стварно глуп. Стварно га обожавам!

Врабац, који је из крошње оближње брезе све то гледало, поче поново да галами.

Гута га погледа, па се брецну:

– Шта је! Шта гледаш? Је л' игра мачка, а? Море, немој да ти сад дођем!

Преплашени врабац прхну, и одлете на неко сигурније место јер је близина овог мачора доносила само невољу.

ТРЕЋИ ЧАС

*Благо сунце које се
пробијало кроз крошње дрвећа
најављивало је лепо јутро касног
лета. А пошто прича почиње
једног таквог јутра, сигуро ће и
она бити лепа. Осим ако се не
догоди нешто непредвиђено.*

А јесте.

Као и сваког јутра, госпођа Ковиљка је пришла Цилетовом кревету и нежно га цмокнула, али само малчице јер није желела да га пробуди. Ту прилику никад није пропуштала јер је само тада могла да љуби синчића а да се он не дури.

Потом је изашла у двориште да донесе доручак и успут поразговара са комшијама

и сазна шта се ново десило. Међутим, овог јутра није било никог, што је госпођи Коки било много чудно јер у то време ниси могао да прођеш од гужве!

Збуњена, стала је наред дворишта и послушнула: Из комшијских кућа чуло се само дисање, хркање и цоктање...

И тад јој је нешто кврцнуло!

Заборавила је на доручак, одјурила у кућу и почела да дрмуса мужа:

– Пеееткококо! Пеееткококооо!

Буновни господин Петко скочи из гнезда и промумла:

– А?

– Црни Петко, ти си се успавао?

Да га је полила леденом водом, не би се тако брзо пробудио:

– Како сам се успавао? Нисам се успавао! Ја се никада не успавам!

– Е, сада јеси, црни Петко, одавно је свануло.

Он изјури у двориште, погледа у сунце па брзо утрчи у кућу, и поче да се осврће на све стране:

– Будилник! Нестао ми је будилник! Неко нам је украо будилник.

– Ко је могао да га украде?

– Немам појма, али га нема! – рече и поче да претура по кући и завирује на сва могућа места.

Али од будилника ни трага ни зврка!

– Катастрофа! – јадиковао је господин Петко. – Ово ми се никада није десило! Шта сада да радим?

– Ништа! Правићемо се да је све у реду. Идемо заједно у двориште, ти кукурикни, а онда ћемо се правити као да смо ко зна кад устали.

– Мислиш да нико неће ништа приметити?
– Био је забринут главни петао у крају, шеф свим осталим петловима.

Како било да било, послушао је своју жену и урадио све како је рекла.

И двориште је оживело!

Разлегло се гакање, лајање, блејање, ћурликање, мукање и гроктање, и за тили час створила се она јутарња гужва. Господин Петко и госпођа Ковиљка су, уз уобичајено *добро јуџиро!* комшијама, мирно чепркали и кљуцкали као што то увек и чине. Он је, додуше, било малчице нервозан, али је све прошло у најбољем реду.

И таман кад су кренули у кућу, из ње изјури Циле и пројури крај њих.

– Ју! – препаде се мама Кока. – А куда ћеш ти, пиле мамино?

– У школу! – викну малиша и не осврнувши се.

– Па није понео доручак – забринула се госпођа Кока.

Господин Петко је гледао за сином, толико срећан да су му се груди надуле од поноса:

– Мани доручак. Наше пиленце жури у школу!

– Па, кад смо му лепо објаснили да мора да иде.

Поносни и разнежени, загрлише се и уђоше у кућу:

– Само не знам где ми је будилник – чудιο се успут господин Петко.

– Ма ко зна где си га затурио.

На памет им није падало да њихов Циле жури у неку сасвим другу школу.

– Комшија Гута... Учитељу... Стигао сам – довикивао је задихани Циле још издалека.

– Тише, малац! Уф! – умиривао га је разбашкарени Гута не отварајући очи. – Имао сам

бурну ноћ, глава ми пуца. Нашао сам неко друштво, мјаукали смо до јутра! Дођи сутра.

– Зашто сутра? Ево, донео сам да платим.

Циле из ранца извади татин будилник и пружи га учитељу. Овај гвирну једним оком:

– То није за јело. Довиђења.

– Али овај будилник много вреди – није се предавао Циле. – За њега можеш да добијеш... Сто кила кобасица!

Ово је већ звучало као добра понуда и ваљан разлог да Гута отвори оба ока. Зграбио је будилник и почео да га преврће и загледа са свих страна:

– Кобасице, кажеш?

– Кобасице, саламе... шта год хоћеш...

– Сто кила?

– Да. Мој тата каже да је то најтачнији будилник на свету. Да њега нема, не би знао када треба да кукуриче, а онда се нико не би пробудио, сви би закаснили и у школу, и на посао... И цео свет би стао! Сигурно због тога много вреди.

– Ниси лош, малиша, ниси лош. Биће од тебе нешто – потапша га Гута по глави, спусти будилник крај себе, па дохвати флашу пива и пружи је Цилету. – Дрмни! Ајде, натегни!

Збуњени Циле је гледао час у флашу, час у њега:

– Комшија... Овааај... Учитељу, па ја... ја сам мали. Ја не пијем.

– Мали, зато и јеси мали, и зато што си мали почећемо од пива, а после, кад порастеш... Све по реду! Мораш да пијеш. Ако не пијеш, неће бркови да ти порасту.

– Па... Пилићи немају бркове...

– То ти причам! Немају зато што су мали и не пију. Види мене колики сам, а погледај бркове...

– Мој тата је велики, а ни он нема бркове.

– Твој тата је један обичан петао. Ако желиш да будеш као ја, мораш да пијеш, а ако ћеш да будеш као он, да ти се сви смеју и да причају како си шмокљан, онда ништа...

Гута му отме флашу, али је Циле одмах узео натраг:

– Чекајте, чекајте...

Онда је примакне, помирише, намршти се и гуцне, а само мало, тачније – само је лизнуо и згрозио се:

– Пу, пу... Ала је ово гоооорко.

– То је само први пут, гуцни још једном – храбрио га је учитељ.

Циле га невољно послуша и опет гуцну.
Сада није пљувао, али му је и даље било грозно:

- Пфууу... Бљак... Опет је горко.
- То је само други пут, гуцни још једном.
- Не могу, горко је и мука ми је.

– А шта би ти хтео? Без муке нема науке, малац! Па не можеш тек тако да научиш да будеш као ја. Ајде!

Циле опет гуцну, и гле чуда – пиво му више није било баш толико горко.

– А? Је л' сад мање горко? – пропитивао га је учитељ.

– Аха.

– То значи да си почео да растеш. Ајде још мало!

Циле, охрабрен похвалама, попије два-три гутљаја, па штуцне:

– Ства... Стварно више није горко! – а онда натегну флаши и поче озбиљно да пије.

– Браво, малиша! Чиста четворка! Дај сад мало мени.

– Чек...! Чекајте! Хоћу да од... да одговарам за петицу!

Опет натегну флашу и навали: кло, кло, кло, кло, кло.... попи пиво до краја, па хукну онако како је видео да то одрасли раде.

– Ууууух! Баш је до... бро...! Учитељу... Дај још је... дно... Баш ми се сви... Ђа ова школа...

– Нема, за данас је доста, бриши кући!

Циле, који је навикао да ради оно што хоће и да му се свака жеља испуни, почео је да се љути:

– Нећу ку... кући... Ја волим шко... шко... школу... Дај пивце!

– Нема више, бриши!

Циле сада није био само љут већ и спреман да се свађа, чак и да се потуче:

– Кога, бре, ти тераш ку... ћи...! А? Кога? Знаш ти ко сам ја, а? Немој да те тре... снем у ту глупу њушку... Шта је? Дођи! Опа! Довео си још је... још једног...! Дођите! Могу ја обојицу да бијем... Ајде, дођи... те... сви!

Врабац, који је све време ово гледао из крошње оближње брезе, поче забринуто да врти главом и цокће. Циле подиже главу и упиљи се, а пред очима му је уместо једног цоктало цело јато.

– Шта је! Шта гледате? Је л' игра... Је л' игра пиле, а? Немојте ја да вам дођем тамо!

– дрекну, па поче да млати крилима као да се стварно с неким туче, а онда одједном онемоћа, стаде и поче да се клати.

Врабац опет заврте главом, прхну и одлете, али не зато што се уплашио од пијаног клинца него зато што му је све постало малчице тужно.

А Гута уопште није био тужан јер се његов план одвијао да боље није могло.

– Мали је пијан к’о летва! На крају ће да украде и ћалета и кеву, и да ми их донесе – кезио се. – Слушај, синовац, иди сад полако кући па дођи сутра на нови час...

– Аха... До... бро...! – пристаде најзад Циле јер му се у глави толико вртело да није знао где се налази. Пође два-три корака, па стаде. – Е, учи... учитељу... дај једно пивце... За до... за домаћи...!

– Какав домаћи, и ово ти је много. Може глава да те боли ако претераш са учењем. Него, ајде ти полако кући...

– Дoooбpo... – клима главом.

– Мало одспавај...

– Хоoooћу...

– И сутра опет дођи!

– Сутра... Добро... – коначно пристаде Циле и пође кући певајући, а повремени и штуцајући!

Јаој, школо, шко... ло...

Баш сам те завол’о!

Мој учитељ Гу... та...

Није тута-мута...!

Он зна ва... жне ствари:

како се глувари!

*Јаој, школо, шко... ло...
Пивце сам завол'о!
Баш је пивце страва,
ал' ме... боли... Уф...! боли гла... ва...!*

– Лепо ја кажем да од учења може да се поблесави! – промрмља Гута и дохвати будилник да га још једном лепо погледа. – Шта каже? Сто кила кобаје! Није лоше, није лоше... – дивио се себи, па убаци будилник у торбу и оде догћегазнати где.

МУКА

То што се десило у претходној
причи било је довољно да Циле
научи нешто стварно паметно, али
није могао. Прво – зато што му
је било страшно мука, а друго
– зато што га је глава толико
болела као да ће да експлодира!

Зато је целе ноћи стењао, превртао се по кревету, знојио се, вртело му се у глави... Ма грозно!

А негде пред јутро...

– Маааамаааа... Маааамиииицееее... – сте-
њао је Циле.

– Шта је, пиле мамино?

– Мууука ми је...

Она приђе и пипну му чело:

– Ју! Па ти имаш температуру... Пееетко!
Пееетко!

Тек што је утонуо у сан, господин Петко се трже и као опарен скочи:

– Шта је било?

– Лети по доктора, изгоре нам пиленце...

Не питајући ни шта ни како, буновни господин Петко поче да маше крилима као да ће стварно полетети, и тако изјури из куће вичући:

– Доктор-Пајо! Доктор-Пајо!

Забринута мама Кока је узела Цилета у крило и почела да га љуљушка и мази.

– Биће добро, злато мамино, биће добро...

– И боли ме глааааваааа...

– Сад ће доћи доктор Паја, љуби те мајка.

– Неееећу доктора Паааају...

– Добро, сине, добро... – умиривала га је и забринута гледала час њега, час у врата, нестрпљива да дочека доктора.

Глас о драми у породици госпође Ковиљке и господина Петка зачас се проширио целим двориштем. Окупљене комшије су, упола гласа, причали и препричавали све што су чули или само начули, и нагађали шта је то могло да се деси малишану. Јер ово није било

оно његово уобичајено кмечање, трескање, кукање, извољевање и зановетање. Ово је било много озбиљније.

Али шта?

То су једино знали онај врабац који је чучао на грани ораха и Гута, који се дошуњао да искрајка све посматра.

– Мамицееее, мука ми је! – чули су Цилетово запомагање.

– И каже да му је мука – зачу се и глас господина Петка који је скакутао око доктора Паје док се овај, задихан, журно гегао.

Окупљене комшије се ућуташе, размакнуше се да их пропусте, па начуљише уши да им не промакне ниједно словце татине приче.

– И онда је повраћао, и сав је блед, и боли га глава... – наставио је овај не затварајући кљун. – Да ли је то опасно?

– Видећемо... – мирно му је одговарао доктор Паја.

– Можда је појео нешто покварено, а? – нагађао је тата Петко.

– Видећемо... – смиривао га је доктор.

– А можда је и неки вирус, а?

Доктор Паја га је овај пут само погледао јер је Петко већ почео мало да му иде на живце

пошто није престајао да прича и запиткује откако су кренули.

– Знам, видећемо... – разумео је тата Петко докторов поглед и заћутао, али не дуго: – А можда је...

То је било последње што су радознале комшије чуле јер су ова двојица ушла у кућу.

– Пиле мамино, стигао је доктор – била је пресрећна мама Кока.

– Неееећууу доктораааа... – кењао је болесник.

– Можда се надуо од кокица, а? – пало је тати Петку ново питање на памет.

– Ма, ја се плашим да није нешто горе – запомагала је мама.

– Ух, језик прегризла!

Да се њихова препирка не би претворила у свађу, доктор Паја их је за сваки случај послао напоље.

Мама Ковиљка и тата Петко тешка срца изађоше. Забринути и уплашени, мували су се тамо-амо, гвиркали кроз прозор, час узди-сали па час ослушкивали нестрпљиви да их доктор позове. Свакакве црне мисли падале су им на памет. Време никако да прође, доктора нема па нема да им каже... Страшно!

Радознале комшије гвиркале су из својих кућа. И они су били нестрпљиви да сазнају шта се то десило. Чак су се и деца умирила док су их маме и тате привијали уз себе. Неки су само вртели главом, а они други и вртели главом и сажаљиво цоктали зачуђени шта је то Ковиљкиног и Петковог синчића снашло.

Јесте да је Циле умео да буде неподношљив, али је свима ипак било жао.

Чак се и Гута малчице забринуо, само што њему није било жао. Више га је бринуло да ли ће план да му се оствари.

Када је доктор Паја најзад изашао, забринути родитељи нису могли ни да зуцну. Само су зинули, ћутали, и разрогачених очију пиљили у доктора плашећи се да им не каже нешто страшно.

Он нежно спусти крило мами Коки на раме, и рече:

– Без брига, биће добро.

– Уууууф! – лакнуло је истог тренутка и мами и тати.

Што би се рекло – пао им је камен са срца.

– Пиле мамино – процеди мама Кока и обриса тужне сузе из оба ока.

– Је л' покварио стомак? – желео је да зна тата Петко.

– Јесте – рекао је доктор Паја.

– То је сигурно од оних кокица – мрштио се тата.

– Није! Од пива! – исправио га је доктор.

Мама Ковиљка и тата Петко као да су се договорили – ем су се запрепастили, ем је то било углас:

– Од пи...? Од чега?

– Од пива. Ваш син се напио!

Још једном за ово кратко време, мама Ковиљка и тата Петко као да су се договорили – ем су се опет запрепастили, ем су то опет учинили углас.

– Мораћете да обратите мало више пажње. Мали је он. Родитељи морају да знају шта им дете ради и с ким се дружи! Само нека се добро наспава и проћи ће, али убудуће...

Доктор Паја није завршио реченицу већ се окренуо и, уз једно *довиђења!* пошао кући. А чим је мало замакао...

– Нема он појма! – просиктао је тата Петко.

– Ја мислим да је то алергија.

– На шта је алергичан кад му дајемо све најбоље? – премишљала се мама.

– На школу! Исто је тако и мени било. Кад је требало да кренем у школу, боло ме је стомак, а кад имамо писмени или контролни, и глава и стомак. Онда су мама и тата морали нешто да ми купе, да прође.

– Па да и ми њему нешто купимо! А? На пример, неку лепу књигу?

– Ма ајде! Па да доживи фрас! Купићу му мобилни.

– Али немој опет неку крнтију.

– Тражићу најбољи... Неки који још и не постоји, какав нико нема. Моје дете мора да има све најбоље!

Иако су пронашли лек, госпођа Кока и господин Петко су и даље били забринуте, па пожуре у кућу да још малчице мазе свог болесног синчића.

За разлику од њих, Гута није био забринут:

– Нови телефон! Па ове наивчине ће ме скроз размазити.

– Џив, џив! – добаци му врабац са ораха.

– Шта је, шта гледаш? – избечи се Гута на њега.

– Наравно да је поклон за мене. Клинац ће сутра лично да ми га донесе. 'Оћеш да се кладимо?

Врабац прхну и одлете јер га је овај мачор много нервирао. И врабац је нервирао Гуту,

али је он толико био задовољан да уопште није желео да се бави ситницом каква је један жгољави врабац. Одгегао се до амбара, ушускао у поцепане џакове, подметнуо торбу под главу и склопио очи. Било је време за дремку. Али поред оволике среће, за спавање и снове није било места јер се план одвијао боље него што је могао и да сања.

По глави почеше да му се мотају слике свега онога што се протеклих дана догађало: глупа кокошка која га оговара; наивни Циле који му доноси телефон, будилник и новац; брбљиви врабац ког ће једног дана цапнути и скратити за главу; Цилетови мама и тата који раде све што њихов размажени синчић пожели...

– Родитељи неки мудре савете не чују, већ од свог детета и љубав купују! – помисли, а онда наглас, самом себи јер у амбару није било никог другог, рече: – Еј! Па ово није лоше! У ствари, ово је супер! Ово би могао да буде хит!

– Јееее! – завриштала му је у глави одушевљена публика коју је замишљао, па бодро скочи, згради тулуску од кукуруза и, као да му је она микрофон, поче да пева:

*Родитељи неки мудре савете не чују
већ од свога детета и љубав купују.*

*Мисле да љубимцу своме тако добро чине
док на крају не постану само – наивчине!*

*Сваку жељу његову испуне без речи
јер мисле да поклон чак и болест лечи.*

*Зашто је то тако – њима није јасно,
а и када схвате, некад буде касно.*

*Јер поклон не лечи, чак ни кад је скуп!
Кад је неко глуп – он је стварно глуп!*

На крају песме, као што је ред, скочи замишљеним фановима у наручје и – Трас! – заби се њушком у под!

То га је вратило у стварност. Уз болно ссссс! поново је легао и убрзо заспао.

Сутра га је чекао важан дан.

НАЈВАЖНИЈИ ЧАС

*Да ли ће лек који су мама и
тата смислили стварно
помоћи да Циле оздрави,
откриће нам баш ова прича.*

Раном зором господин Петко је отишао у продавницу и већ се, задихан, журно враћао кад га је Гута спазио са шареним пакетићем украшеним плавом машницом.

– Јеси ли купио? – прошапута госпођа Кока која га је чекала пред вратима.

– Аха! – показа јој муж пакетић. – И најбољи, и најскупљи!

– Где ми је ранац? – зачу се из куће Цилетов глас.

– Хоћемо ли сада да му дамо? – упита тата Петко.

– Боље кад се врати из школе – проша-
пута мама Кока – да га изненадимо! Сакриј га
негде да не види.

Па пође у кућу довикујући:

– Сад ће мама да га нађе, пиленце моје...

Тата Петко почне панично да јурца по
дворишту тражећи згодно место да сакрије
поклон. Кофа покрај свињца учинила му се
као најзгоднија, па убаци поклончић у њу
и скочи да седне преко ње, али се омаче и
упаде тако да су му само глава и ноге остали
да виरे.

Ипак, успео је да сврши посао у последњи
час јер је баш тог тренутка мрзовољни Циле
изашао из куће, а за њим и мама Кока:

– И немој да трчиш да се не ознојиш! – упо-
зоравала га је.

– И пази како прелазиш улицу! – добаци-
вао је тата из кофе.

Мама Кока, по обичају, подметну образ и
напући кљун очекујући пољубац, а Циле је,
по обичају, искулира и само прође.

Гути је било сасвим довољно то што је
видео, те само њему знаним пречицама
одјури да пресретне Цилета, кога су разне-
жени родитељи испраћали погледом.

Кад је малиша довољно одмакао, тата Петко простења:

– Вади ме одавде!

Гута је до старог бунара стигао у последњи час јер се Циле већ појавио на видiku. Хитро се разбашкарио, торбу гунуо под главу а травчицу у зубе, па зажмурио правећи се да спава, а у ствари је гвируцкао кроз трепавице очекујући своју жртву.

Циле то није знао, али јесте врабац који је из крошње брезе све видео. Чак је и покушао цивцукањем да га упозори, али клинац уопште није обраћао пажњу на њега.

– Па где си ти, малиша, касниш на час? – ко бајаги се изненадио Гута кад га је видео.

– Нећу пиво! Од њега ми је мука – одбрусио је Циле уместо одговора.

– Видим да си лепо научио лекцију, малиша! Чиста петица!

– А нећу ни да пушим, и од тога ми је мука! – одбрусио му је опет Циле коме после оне мучне ноћи уопште није било до Гутиних лекција.

– Опа! Још једна петица! Ти си решио да будеш одликаш! – умиљавао му се лажни учитељ.

– Извини, морам у школу! – покушао је малиша да му изврда.

– Па добро. Како хоћеш. Онда ћу онај поклон ја да узмем.

Е, чим је чуо реч *поклон*, Циле се одмах одобровољио:

– Какав поклон?

– Ма, нема везе, ти мораш у школу...

– Не морам... Какав поклон?

– Спремио сам ти један поклончић, обична ситница, да те наградим за труд, али... – увлачио га је Гута у своју замку.

– Поклон за мене? Стварно? А шта? А шта? Где је?

– Хтео сам да то буде изненађење па сам га сакрио. Пођи са мном.

Док је Гута крупним корацима грабио назад ка дворишту, Циле је нестрпљиво скакутао за њим.

– Ја сам много паметан, јелда, учитељу? И ти си мени зато купио поклон, јелда? А хоћеш ли увек тако да ми купујеш поклоне кад будем паметан? – запиткивао је све време.

На сва питања Гута му је одговорао *аха!*, а кад су стигли до ограде, рече:

– Видиш ону кофу? Е, у њу сам сакрио поклон. Иди, али пази да те нико не види, и

прво га донеси мени, а после ћу ја да га дам теби!

Циле одјури, узе из кофе пакетић који је тата Петко сакрио, па се брзо врати и даде га Гути. Овај га зграби и одјури до бунара тако брзо да га је Циле једва стигао. Нестрпљиво

је скинуо машницу, поцепао украсни папир и извади мобилни телефон:

– Ууууааааууу! – цаклиле су се Цилетове очи. – Дај ми, дај ми, дај ми...

Гута га погледа као да га први пут види:

– Шта?

– Па поклон!

– Телефон? Мислиш да је он за тебе? Ма, неее... Погрешно си ме разумео. За тебе је ово! – рече и пружи му машницу којом је поклон био украшен.

– То је обична машница – побунио се малац.

– Срам те било! – накомстрешо се Гута. – Баш си незахвалан! Ако нећеш, дај мени!

Циле измакну машницу и спази на њој папирић на ком је нешто писало:

– Нааааашем... Циленцету–пиленцету... за брзо оздра... оздрављење... од маме и тате! Па, ово је мој поклон!

– Ето, видиш – промрси Гута док је куцкао по телефону.

– Ма не ова глупа машница него мобилни – љутио се Циле. – То су мама и тата мени купили.

– А ти си га, колико се сећам, малопре мени дао. Јелда? А сад се губи! Ајде! Марш! Шиц! Иш! Тутањ, глупане!

Гута убаци телефон у торбу, торбу набаци на раме и оде не осврћући се на Цилетово викање:

– Хеј! Врати ми мој поклон! – једва је успео да не заплаче. – Врати ми мој телефон!... Хеј!

А онда је ипак заплакао и покуњен пошао кући.

ПОКАЈАЊЕ

А онда је ипак заплакао и покуњен
пошао кући! Тако се завршио
последњи Цилетов час у школи
лажног учитеља Гуте. Да ли је
ипак нешто научио? О томе ће
бити ова прича.

Повратак деце из школе лајањем су најавили Дуња и Жарко. За њима, галамећи сви углас, стигли су и прасићи, пачићи, јарићи, гушчићи, теленце, ћурићи, јаганци, магаренце и ждребе, и одмах појурили својим родитељима да испричају шта су ново научили, да ли су добили неку оцену, шта имају за домаћи...

А далеко иза свих, сам и уплакан, лагано је ишао Циле.

– Сине! Пиленце моје! – узвикну мама Кока која, после оне страшне ноћи, жива није била да види како му је.

– Стигао си, пиле татино... – био је узбуђен и тата Петко.

Покуњени Циле је ћутећи обрисао последњу сузу, двапут шмркнуо и стао пред њих.

– Да се ниси заљубио? – покушао је тата Петко да се нашали.

– Их, ти... Можда је још увек болестан.

– То му дође на исто – мудровао је брижни отац. – Сад ће његов татица да га одобровољи једним поклончићем!

Иако је обожавао поклончиће, Циле је сада само стајао и ћутао као заливен.

Сав важан, крупним кораком господин Петко оде до кофе поред свињца, гурну крило у њу, потом загњури и главу, а онда, ужаснут, одскочи! Мама Кока одмах дојури свом разрогаченом и успаниченом мужу.

– Нема га! Нестао је! – муцао је он.

– Можда ниси лепо погледао! – рече му жена, па се и сама загњури у кофу.

– Мама... Тата... – јавио се најзад и Циле, али га они нису чули.

– Ма ту сам га ставио... – чуддио се тата Петко.

– Да ли си сигуран?

– Шта хоћеш да кажеш? Да сам излапео и да не знам шта радим? – љутну се он.

– Хоћу нешто да вам кажем – јави се опет Циле, али га они и даље нису слушали, па се раздра: – Маааааааааааа! Таааааааааааааааа!

То је упалило.

– Кажи, пиленце златно мамино.

– Нешто се десило... Нешто ружно...

– Теби се десило нешто ружно? – забринуо се тата.

– Не, ја сам урадио нешто ружно...

– Ух! Добро је... Ја сам мислио да је неко теби... Па да га ја... – лакнуло је тати Петку, али га је Циле прекинуо:

– Тата! Ја сам урадио нешто ружно. Нешто сам... Нешто сам украо!

Одједном су сви у дворишту заћутали.

„Земљо, отвори се!“, помислио је Циле јер га је било толико срамота да је стварно пожеleo да се под њим створи нека рупетина, па да у њу пропадне и нестане. И није се стидео само од маме и тате, него и од свих комшија које су све то гледале.

– Шта си украо? – уозбиљила се мама.

– Ја, сам... Украо сам... – није испрва могао да превали преко језика Циле, али је онда ипак рекао. – Украо сам поклон који сте ми купили.

Било је време да се и тата Петко умеша:

– Па добро, он и јесте за тебе.

– Али није код мене.

– А где ти је?

– Код оног Мачора Гуте. Он ме је наговорио!

А онда је из Цилета покуљало све што га је мучило:

– Прво ме је наговорио да украдем храну једној куци... После ме је наговорио да бацим онај први мобилни јер ништа не ваља и да ће сви да ми се ругају, а у ствари ме је слагао и после га узео... И рекао ми је да је он бољи учитељ од правог учитеља, па ме је учио да пушим и пијем пиво... И преварио ме је да ми узме џепарац... И...

Говорио је Циле, говорио, говорио, говорио... док није испричао све што се десило. На крају је и заплакао, али не онако као кад нешто извољева или бесни, него зато што га је било мноооооооого срамота.

– Па добро – рече тата коме је креста поплавила од љутине. – Где је сада он да нам врати?

Циле је само слегнуо раменима.

– Џииииив! Џииииив! – довикивао је врабац из крошње ораха показујући на Гуту, који се, с торбом на рамену, шуњао јер је схватио да је ствар постала озбиљна и да је време да хвата маглу.

– Аааа! – дрекну тата Петко који је био толико бесан да је пара из ушију почела да му издија. – Е, комшија, нећемо тако! Нећеш ти да вараш и квариш мога сина! Не може то тако!

Кад је видео разбеснелог тату Петка, престрављени Гута поче да се осврће на све стране тражећи где да се сакрије, па баци торбу и загреба уз орах, чак до највише гране. Ту се шћућурио и почео да дрхти.

– Силази! – дрекну Петко.

– Нећу, нисам луд! – узврати му овај.

– Немој да ти дођем горе!

– Чик да видим како! – правио се Гута да је храбар.

Стварно како? Тата Петко се размахео крилима и почео да скаче покушавајући да полети, али је орах био толико висок да није било никакве шансе да успе.

– Скачи, скачи, дебели! – почео је Гута још и да му се руга. – Ја овде могу да останем и до прекосутра.

– Комшија, а да се прво попнете на мене па да скочите? – понудила је помоћ крава Љубинка.

Покушали су и то, али узалуд. Орах је био превисок.

– Дозволите мени – заблеја ован Јанко. – И мало се размакните.

Јанко се удаљио десетак корака од ораха, зажмурио на једно око да процени да ли је то довољно за залет, спустио главу, упериио рокове и јурно.

Трас! – чуло се кад је треснуо у орах који се од силине заљуљао, али не довољно јер се Гута канџама закахио за грану. Јанко је узео мало дужи залет, и опет јурно.

Трааас! – овај пут се орах још више заљуљао, али ни то није било довољно јер је Гута загрлио грану као да му је род најрођенији.

Јанко је трећи пут узео још већи залет, јурнуо, и – *Траааааас!*

А онда се из крошње зачула ломљава, кршење, фркатње и викање које се завршило једним *ТУП!*

Распрострт као нека обична крпа, на земљи је лежао изгребани и изубијани Гута.

– Свака част, комшија! – њакну магарца Ђура. – А после за мене кажу да сам

тврдоглав. Нема тврђе главе од ваше, свака част!

Накострешени тата Петко, надвијен над Гутом, процеди:

– И шта сада да ти радим?

– Искључајте га за пример па нека запамти!
– замукала је Љубинка.

– Могу и ја припомогнем! – понудио се Ђуран Ђира.

– Хоћете ја да га ритнем па да одлети тамо одакле је пао? – зарзао је комшија Драган.

– Ја могу малчице да га изуједам! – лајала је госпођа Рајка.

– Могу и ја! – загроктао је комшија Риста.

– И ми, и ми! – кевтали су накострешени Дуња и Жарко.

– Ако треба, ја ћу да га уштинем, има све звезде да види! – понудио се и доктор Паја, што је комшије баш изненадило јер су мислили да он, као школован човек, не воли грубости.

– Не! – повика Циле. – Ако то урадимо, бићемо исти као он. Мислим да је већа казна ако га отерамо да се овде више никада не врати!
– па стидљиво додаде. – Ако се сви слажу.

И сви су се сложили и тако урадили:

– Бриши! – повикаше.

Гута није чекао да му се двапут каже. Скочио је и појурио колико га ноге носе. Само је прашина остала за њим.

– И торбу је заборавио – кевтали су Дуња Жарко.

– Гле, гле! – рече тата Петко кад је отворио Гутину торбу и почео да вади из ње.

– Ју, моја тегла слатка! – загакала је комшика Живкица. – А ја оптужила децу.

Тата Петко је свима вратио оно што им је Гута украо. На крају је извадио и нови мобилни телефон и пружио га Цилету.

– Ево и твог поклона.

Циле га зграби, а онда погледа окупљене комшије, погледа и маму и тату, па им пружи телефон натраг:

– Нећу. Не треба ми!

– Зашто, пиле мамино? Па то је најскупљи, нема скупљег, јелда, Петко?

– Знам, и зато нећу. Шта ће мени најскупљи телефон? Да се правим важан? И само да ми га неко украде. Нећу! Сутра га вратите.

– Хоћеш да ти купимо неки други? – предложио је тата изненађен што његов синчић неће поклон.

– Нећу! Нећу ништа! Ви мени испуњавате све жеље јер ме волите, а ја само извољевам... А и ја вас волим, али погрешно. Уопште нисам био добар син.

– Ју, шта причаш? Па ти си најбоље пиле на свету! – хвалила га је мама.

– Нисам, а то сада и знам – био је упоран Циле. – Нисам био ни добар син...

А онда се окрену и свима рече:

– ... ни добар друг, ни добар комшија... И зато ми је много жао.

Сви су га гледали и слушали, и свима се лице озарило од среће. А онда је тата Петко рекао:

– Хоћу и ја нешто да кажем. Ако је тако, сада и ја знам да ни ми нисмо били добри родитељи.

– Требало је мало више да пазимо с ким се дружиш и шта радиш, како нам је лепо рекао доктор Паја, али га ми нисмо слушали него смо само испуњавали твоје жеље – додала је мама Кока.

– А ја сам то само користио. Зато ћемо од данас радити све другачије... – наставио је Циле – ... ако се ви сложите. Ево, ја нећу стално да извољевам, а ви нећете да ми испуњавате све жеље... Него само понеку... И то ако будем добар! А сад – пољубац!

Циле намести образе, а пресрећна мама Кока и пресрећни тата Петко сагнуше се и громко га цмокнуше.

– А маааамааа... Тааатааа... Зашто ме цмачечетеее?! – дрекнуо је Циле.

Њих двоје, као да су се договорили, збунише се, и то углас:

– Пааа... Па ти си тражио...

Циле се осмехне и додаде:

– Зашто ме цмачете само једном? Хоћу да ме цмокнете сто пута... Милион пута! Хоћу стално да ме љубите и волите! То је највећи и најлепши поклон!

Мама Кока и тата Петко га још неколико пута пољубише, а и он је пољубио њих, па срећни и загрљени одоше у кућу.

Разнежене комшије су их испратиле осмехом, а они, лаки на сузу, почели су и да шмрцкају.

Био је то прави срећан крај ове приче.

ЗА НЕКОГ ЈЕ БИО СРЕЋАН КРАЈ...

... а за неког баш и није. Зато ће тек
када се и ова причица заврши,
БИТИ ИСТИНСКИ крај.

Сакривен иза старог бунара, Гута је покушавао да дође до даха. Шћућурио се и сваки час извиривао да провери да ли га неко јури. Успео је да се смири тек када се слегла прашина коју је подигао бежећи и када на видику није билог неког.

Покушао је мало и да дремуцне, али га је све живо болело, па је решио да се смири док бол бар малчице не мине. Пипкао је модрице, дувкао у огреботине надајући се да ће то помоћи, а онда се одједном сетио:

– Где ми је торба? – питао је себе самог јер није имао кога другог.

Прво се пипнуо по рамену на ком му је висила, онда се осврнуо око себе, а од торбе ни трага, а ни гласа јер торбе не умеју да говоре.

– Ц, ц, ц, ц.... – цоктао је Гута. – Покварењаци ми украли торбу! И то ми је неки фини свет, срам их било. Пу! Сада им се не бих вратио ни да ме на коленима моле, лопови лоповски и силеције силецијске. Фини свет, мало сутра!

А онда је, уз стењање и понеко *уф!* и *јој!* лагано устао и кренуо.

– Ма, баш ме брига! Има на овом свету још охо-хо колико наивних родитеља и размажених клинаца. А док је њих, за мене нема зиме.

– Џив, џив! Џив, џив! – заџивџао је врабац из крошње дрeze, а то је на врапчјем језику значило: „Само док те опет не ухвате!“

Гута га је смркнуто погледао, али није ништа рекао. Само се окренуо и отишао.

Врабац је гледао за њим како се гега и ћопа, а онда је и он прхнуо и одлетео.

НЕОБИЧНЕ РЕЧИ И ИЗРАЗИ

*Ако сте у овој књизи наишли на
неке речи или изразе које баш
и нисте разумели јер не знате шта
значе, ево мале помоћи. Прочитајте,
можда ће вам бити занимљиво.*

Ко не мисли него **СРЉА** обавезно и
НАДРЉА: Кад неко срља то значи да *пройада*
а да то и не зна, или *нешто ради без размишљања*
као као мува без *јаве*, тај увек надрља јер *ујадне*
у невољу, односно *лоше прође* па *најрабуси*.

БУЊИШТЕ: То је *ћудриште*, а у сеоском дво-
ришту то је место где људи бацају *смеће*, али не
свакако него отпатке од хране, разне *љуске*,

коре од воћа и поврћа, опало лишће, и све друго што може да иструли и постане корисно ђудриво за њиву. Зато се на буњишту могу видети свиње које ришкају, или петлови, кокошке и ћурке како чеперкају и кљуцкају храну коју пронађу.

Настављао је ОСОКОЉЕНИ малиша: Осоколити је исто што и *охрабрити*. Пошто је соко једна храбра птица, када се неко осоколи, то значи да постане *храбар* као соко.

КЕВА: То је *јасиирски шџај* са закривљеним врхом, а тако може да се *шеја* некој жени која се зове *Параскева* па се то скрати на Кева, али то са овом причом нема везе. Ову кеву су измислили људи што воле да смишљају речи које ће само они разумети, па су тако своју маму почели да називају кева. Дакле, кева је *мајка*, али није лепо да је тако зовете, лепше је рећи *мама* или *мамица*.

УСПЛАХИРЕНА **мама** Ковиљка истрча из куће: То је када је неко *раздраан* или *узбуђен*, али баш много.

ЋАЛЕ: Он је кевин муж, односно *џаџа* или *оџаџ*. У неким крајевима се не каже тата него *ћаћа*, па је од тога настао и овај *ћале*. Као и кева, и ова реч се сматра непристојном јер сваки отац више воли да буде тата или *ћаћа* него *ћале*.

ПРАСНУ НАКОСТРЕШЕНА **мама Кока:**

Када се много *изнервира* да се *најежи* и да вам се *коса ди*не на *јлави* онда одједном *јочене* да *виче*, то јест – праснете.

Направиће ми од сина неку СЕКА ПЕРСУ:

Неки мисле да девојчица треба да буде фина и нежна, да сме да плаче када јој се плаче, а да дечак мора бити груб и чврст, и не сме да плаче већ мора да трпи. Ако тај дечак ипак не воли грубости, и ако се заплаче, ругају му се да је сека Перса, или кажу да је *женски Пејко*, а то уопште није фер, јер није лепо да се некоме ругате.

КМЕЧАО је **Циле:** Понекад бебе плачу да се чује само *кме*, *кме*, али је то за бебе нормално. А када то раде одрасли, онда значи да су досадни јер *јлачу* као бебе.

Врабац је то искористио да зграби једну кокицу и **ПРХНЕ**: То је када птица *изненада ђолеи*.

А онда је угледао Цилета **ШЋУЋУРЕНОГ** у **чинији**: Циле се, у ствари, *скујио*, јер се *сакрио* иза *малої* заклона, постао је *мањи* од *макової* зрна, а зна се колицно је зрно мака.

Шта гледаш? – БРЕЦНУ СЕ: Брецање је кад неког нешто лепо питате, а он вам *їрудо одіовори*.

Је л' **ИГРА МАЧКА**: Ово је Гута променио јер се обично каже да *иїра мечка*. Како то? Па овако: Некада су неки људи живели од тога што улове медведа па га онда муче док га не науче да се скакуће на задњим ногама док они ударају у добош. Тако је изгледало као да медвед стварно игра, а овај мучитељ стварно свира. Ти су се људи звали *мечкари*. Свог медведа, везаног ланцем, водили су по селима и градовима и приказивали. Људи су се окупљали да виде то чудо, а на крају тачке давали и понеки новчић. Данас мечкари више не постоје јер је забрањено да неко мучи животиње.

**БРИШИ! КИДАЈ! ШТУРАЈ! ХВАТАЈ
ЏАДУ! БРУСИ ПЕТЕ! БЕГАЊАЦ!
ПАЛИ! ФУРАЈ! ТУТАЊ! МАГЛА!
ШИШАЈ! КИДАВЕЛО! ТУТАВЕЛА!
НЕСТАНИ! ГУБИ СЕ....**

Све се ово може рећи ако неког желите да отерате. Зато је Гута Цилету на крај рекао *иш!* јер се тако терају кокошке и пилићи. Циле је могао њему да каже *ишиц!* јер се тако терају мачке, само да је смео.

✱

Гута ухвати Цилета за репић и **ФРЉНУ** га напоље: То је када нешто *дациџе иде сџиџеџе*, онако, без везе, и не гледате где бацате.

✱

Зубе који су **ЗЛОКОБНО** светлуцали: Злокобно је оно *иџи доноси несрећу*, нешто веома *ојасно*.

✱

Па немој да ме **ЦМАЧЕШ**: То је кад вас неко толико *љуби* да постане досадан.

✱

Један обичан **ЛЕЗИЛЕБОВИЋ**, пропалица и преварант: А може да се каже и *лениџина* јер не воли ништа да ради него само да се излежава.

Чак и кад је гладан мрзи га узме хлеб него мисли:
„Лези лебу да ти је једем!“ Само да се ни малчице
не помучи.

Али се Циле хитро измакао и **ШМУГНУО** у
кућу: То је кад *крадом њодејнеиџе* да вас нико не види.

Јер се Гута **ПРИТАЈИО** иза оgrade: То је кад се *умириш*те или *сакриј*те да вас нико не види и не чује.

У школи те терају да **БУБАШ**: То је кад неко учи *најамеј* и нема појма шта то значи.

Гута се одвукао до **АМБАРА**: Некада су људи на селу жито и кукуруз држали у посебној *кућици од дрвета*. То је амбар. На њему су врата била високо постављена и до њих сте морали да се пењете мердевинама.

РАЗБАШКАРИО СЕ: Кад неко леіне *їако да*
за друїої нема месїа него само он ужива и ленчари.

Узео **ТУЛУСКУ** од кукуруза: То је оно што остане кад, на пример, са куваног кукуруза поједете зрнца. И ви то онда баците. Али на селу се тулуска – која се назива и *кочањка, касурка, чоков, комуша, коцањ, окласак, окомак, ђалуцина, шайурика* или *џулуз* – не баца већ се користи за ложење у шпорету, а некеме може бити и играчка па да, као Гути, буде ко бајаги микрофон.

Он се одмах **ПУВКА** и прави се важан: То је кад се неко *ђрави мноћо важан*, а без разлога.

Гута подиже главу и **УПИЉИ** се у њега: То је када се у неког или у нешто *заїледаїће* да чак и не трепћете.

Да постиђеног тату **ПРОСТРЕЛИ** погледом: Поглед није стрела, али њиме можете неког да прострелите кад га *изненада оздиљно и ђрекорно ђоїледаїће*.

Немој да **ИЗВРДАВАШ**: То, у ствари, значи *немој да издеїаваш*, или *немој да се ђравиш да ниси нешїћо урадио кад јеси*.

Зато што је твој **КРИЛОПИС** као **НОГО-ПИС**: Кад неко ружно и нечитко пише да то не може да се прочита, каже се да није писао руком него ногом. Пошто кокошке немају руке већ крила њихов се *рукойис* зове крилопис, а ако је нечитак и ружан, постане ногопис.

ПОВЛАЋИВАО му је тата: То је кад некоме све *одобраваиће* иако не *иџреба*, или му се *улају-јеиће* и кажете да је у праву и кад није.

Мама му **ТУТНУ** ужину: То је кад некоме нешто *ћушинеиће*, *убацииће* или *на силу сѣавииће* у руке.

Звиждукао је и **ЗВЕРАО** лево-десно: Кад, на пример, неко не пази на часу него се сваки час осврће и *иџеда* на све *сѣране*, он звере, или *блене*, *зури*, *иџиџи*, *зева* *неџе*, *зија* или *блеји* без везе.

ВУКАО ноге: Када се неко вуче док хода, и то ногу пред ногу, он, у ствари, *иде сѣоро* и *иџолако*, *иде* иако му се не *иде*.

ОДБРУСИ му овај: Брус је врста камена који се користи да се њиме *избруси*, односно *наоштри* нож. Али и реч може бити оштра кад је одбрусите, а то значи да сте се неке *рујали*, да сте га *увредили* или му *јудо одговорили*.

ШТРЕБЕР: Лоши ђаци се често добрим ђацима ругају да су штребери. Неки јесу, али неки нису. Они који уче *само због добре оцене*, па зато *будају* напамет – они јесу. Они који уче јер воле знање, а воле и да се играју и друже и да опет буду одлични ђаци – они нису штребери.

РАСКУПУСАНИ ранац: Када се на главици купуса одвоје листови – то је раскупусан купус. Али раскупусана може да буде и неуредна свеска или књига из које испадају *јокидани* листови, а и ранац може да буде раскупусан кад се у њему све *исцрепљура*.

КО ЊИХ ШИША: То су они који вам *нису важни*, они за које вас је *баш брџа*, они који вас *не занимају*. А какве везе има шишање? Некада родитељи нису децу водили код фризера већ су

их сами шишали, и то најчешће до главе тако да и немају никакву фризуру, па никоме није било важно ко их је шишао.

Доктор ЦАБАЛЕБАРОШКИХ наука: Цабалебарош вам је исто што и лезилебовић и леништина, онај ко би хтео нишита да не ради, али да му дају цабе хлеба, односно да га бесилаино хране.

Кад је Гута ЗАВРЉАЧИО кесу: То је исто као кад нешто фрљнеш или циднеш, односно бациш шито даље.

УСХИЋЕНО је потврдио наивни клинац: То је исто што и очарано, раздрајано, одушевљено...

Мали је ГЛУП К'О БУДАК: Будак је алатка која служи да се њоме копа тврда земља. За тај посао није потребно знање нити да се учи школа, довољно је само да што јаче ударате. Зато се говорило да будаком може да ради и онај ко је глуп, само ако је јак. А онда је неко обрнуо причу па

је и будак постао глуп. На крају је сваки *їлуїак* који воли да се *їрави* важан, свако ко је *їросїи* или *неоїиесан* у ствари глуп к'о будак!

Гута **ЗАЧКИЉИ** једним оком и **ПРОЦЕДИ**:

Кад неко чкиљи, то значи да *їледа* *їоїшїјно*, *їледа* из *їрикрајка*, а када тако само кратко погледа, када зачкиљи, онда он *ївири*, *шацује*, *кидицује*, *зирка*, *їледуцка*, *звири*, или само *ждракне*. А како и шта процеди? Тако се каже за онога ко вам *нерадо одїовори* на *їиїїање* а и то уради *їиїхо* или *мрзовољно* као да кроз зубе *цеди* речи.

Ћале те је **ИСПАЛИО**: То је кад вам неко нешто обећа па вас *їревари* и не *исїјуни* обећање.

Не можеш да купиш ни **СУВИМ ЗЛАТОМ**:

Какво је то суво злато? Зар постоји и мокро? Објашњење морамо потражити у давним временима када није постојао папирни новац него само метални, и то од злата. Неки су злато мешали са другим металом, па је такав новац био мање вредан. Онај направљен само од злата био је највреднији па се говорило да је од *чисїїої* *злаїїа*,

а пошто је чисто само оно што је лепо опрано и после осушено настао је израз суво злато.

ШОЊА и ШМОКЉАН: И једно и друго значи да је неко *млакоња, млишавица, њоводљивац, слабић, кукавица*, онај ко не уме никоме да се *сујрошћива*, онај ко без речи *баш* свакој слуша.

Баш и није изгледао тако СТРАВА: Чим је нешто страва то мора да је страшно. Али понекад и не мора. Данас се и за нешто *мноћо лећо* каже да је страва.

Још ниси УКАПИРАО: Кад неко нешто не капира, то значи да *не разуме*, да *не схваћа*. Када укапира значи да је *најзад схваћио, разумео, докучио, увидео* или *ћрозрео*. А ако неко брзо капира, то значи да је *баш ћамешан и мудар*.

А када се у школи појавиш са том КРНТИ-ЈОМ: То је *нешћо мноћо сћаро* што се више не користи јер се сваки час квари.

Бесно је **ЗАВИТЛАО** телефон: Витло је справа којом се нешто намотава, на пример канап, тако што окрећете или вртите ручицу. Одатле је и израз витлати што значи *врџеџи*, или завитлати што значи *заврџеџи*. Кад нешто желимо да бацимо што даље онда то прво мало завитламо, односно *заврџимо* и тако убрзамо да дуже лети кад га пустимо.

Да љуби синчића а да се он не **ДУРИ**: Кад је неко љуџи јер је *увређен*, он се надури, а ако то ради сваки час – онда се сваки час дури.

И тад јој је нешто **КВРЦНУЛО**: Кад се нешто мало изненада поломи и поквари. често може да се чује *кврц!* Али човеку понекад кврцне и у глави, а то може бити и добро и лоше. Добро је кад кврцне јер се нечег *изненада сеџио*, или кад је *изненада љронашао решење* за нешто што га је мучило. Лоше је кад некеме кврцне па *џоблесави*, или *џочне лоше да се џонаша* као да се одједном покварио.

БУДИЛНИК: Данас нас најчешће буди телефон, а ако њега не чујемо буде нас мама и тата. А до скоро нас је будио будилник – *сати* који је на себи имао звоно које у одређено време може да нам звони.

Ма ко зна где си га ЗАТУРИО: Када нешто негде ставите а онда *заборавиће* *где сће* *ја сћа-*
вили *ја не можеће* *да нађеће*, значи да сте то негде затурили.

ГЛАВА МИ ПУЦА: Не пуца она изистински, али понекад може много да боли па вам се чини као да ће пући.

ДРМНИ: Нешто може да се дрма ако га малчице гурнете, односно задрмате или дрмнете, али не у овој причи. Наше дрмање се односи на људе који воле да пију, па често пожелеле да дрмну неко пиће, односно да га *йојију* *на брзину*, или да га *иуцну*, а понекад и да га *ијресну*.

НАТЕГНИ: И ово се односи на људе који воле да пију, али је то другачије него кад неко дрмне пиће. Кад га натегне, онда пије *дуїо и йолако*. Некада се од округле тикве са једним дугачким издуженим делом правила алатка *наїѿеїача*. Њоме се из бурега вадило вино или ракија тако што се један крај гурне у буре а други у уста, као што користимо цевчицу кад пијемо сок, и онда *усиса*, или натегне. Деца нису смела да користе натегачу да се не напију.

Мали је **ПИЈАН К'О ЛЕТВА:** Кад се неко напије, онда је много смешан. Ако је пијан к'о летва, то значи да *не може сам да сїѿоји усїравно* јер ни летва то не може сама, увек падне. Зато се за оног ко је пијан к'о летва каже да се *улеїѿвосоа*.

ТУТА-МУТА: То је онај ко *сїално ћуїи*, ко *једва йроїовара*, а и кад каже нешто што нема везе.

Како се **ГЛУВАРИ:** Тако што се *смуца, база, цуња, луња, иде некуда без циља* или *када се нишїїа не ради неїо се време йроши без везе*.

УПОЛА ГЛАСА: То је кад неко *тихо* говори или кад нешто каже па га *једва чујеш и разумеш*.

КЕЊКАО је болесник: То је кад неко *кмечи*, кад се стално жали, али толико да постане досадан.

ЈЕЗИК ПРЕГРИЗЛА: Тако се каже ономе ко је рекао нешто што не треба, нешто што не ваља да се оствари.

РАЗРОГАЧЕНИХ очију **ПИЉИЛИ:** Очи се разрогаче кад се уплашите или изненадите па их *широм отворите*, а онда се у то *загледаите* и не *преићите* него без *пресјанка* *гледаите*, то јест пиљите.

Па да доживи **ФРАС:** То је *иадавица*, врста болести због које се изненада пада, па се тако каже и за некога ко је пао или је умало пао иако није болестан.

ЖГОЉАВИ врабац: То је онај ко је много мали и мршав.

Ког ће једног дана **ЦАПНУТИ** и **СКРАТИТИ ЗА ГЛАВУ**: Кад нешто цапнете, значи да сте то *оџкинули*. Ако некоме цапнете главу, то значи да сте му откинули главу. Исто се деси и ако га скратите за главу. Како год било, то је једна страшња претња.

ЖИВА НИЈЕ БИЛА да види: Била је *несџрџљива*, *једва је чекала* да види.

Јер је синчић **ЋУТАО КАО ЗАЛИВЕН**: У давна времена када је стакло било превише скупо, прозори на дворцима затварани су дрвеним капцима, а камење око прозора заливано је оловом да топлота не излази из собе. Тако се и за некога ко *не џроџовара* каже да ћути као заливен, односно да из њега речи не излазе као што ни топлота не излази кроз прозор заливен оловом.

То је **УПАЛИЛО**: Ватра може да се упали, то је јасно, али када упалимо ауто то не значи да он гори него да је мотор почео да ради, да смо га покренули. А кад не можемо да га покренемо кључем, морамо да га гурамо да бисмо га упалили. И то често упали, што значи да смо *йронашили друїачије* решење.

А онда је из Цилета **ПОКУЉАЛО**: То је кад из нечег нешто *изненада јурне да изађе*, на пример када је цев запушена, а кад је отпушите онда вода јурне, односно покуља.

Да је време да **ХВАТА МАГЛУ**: Кад неко хвата маглу, одмах знате да *нишїа не ради* или *ради неки узалудан йосао* а не оно што треба. Кад неком наредите да хвата маглу, то је као да сте му рекли да *одмах иде одаїїле*. А када неко одлучи да хвата маглу, то значи да је решио да *шїїо йре йобеїне*.

И ЗАГРЕБА уз орах: То је кад неко *одједном йочне да бежи*.

Свима се лице **ОЗАРИЛО** од среће: Много је лепо када вам се лице озари јер то значи да се *десило нешто лепо*.

Док бол бар малчице **НЕ МИНЕ**: Ово је један стари израз који значи *да нешто љуби* или *да љуби*. Ако је то бол, кад он мине, значи да је *љубило да вас боли*. А ако је то нека велика жеља, на пример кад вам се много једе нешто слатко а немате шта, онда је довољно бар да лизнете мало шећера, да се мачице засладите да вас жеља мине.

Јовица Тишма
ЦИЛЕ, РАЗМАЖЕНО ПИЛЕ
ИЛИ
КО НЕ МИСЛИ НЕГО СРЉА, ОБАВЕЗНО И НАДРЉА

За издавача
Дејан Папић

Уредник
Зоран Пеневски

Слој и њрелом
Јелена Радојичић

Дизајн корица
Лидија Шијачић

Лектјура и коректјура
Драгослав Баста

Штампа и њовез
Артпринт МЕДИА, НОВИ САД

Тираж
2500

Београд, 2020.

Издавач
Лагуна, Београд
Ресавска 33
Клуб читалаца: 011/3341-711
www.laguna.rs
e-mail: info@laguna.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-93-32

ТИШМА, Јовица, 1958-

Циле, размежно пиле или Ко не мисли него срља, обавезно и надрља /
Јовица Тишма ; илустровао Александар Стојшић. - Београд : Лагуна, 2020
(Нови Сад : Артпринт Медиа). - 115 стр. : илустр. ; 20 x 20 cm
Тираж 2.500. - Необичне речи и изрази: стр. 101-[118].

ISBN 978-86-521-3865-4
COBISS.SR-ID 21503497